

Antependium - a Rózsafüzér királynője (Olvasós Boldogasszony) alakjával

Bútorgyűjtemény

Leltári szám:	51.1294.1
Készítés ideje:	18. SZÁZAD
Készítés helye:	Dél-Lengyelország (feltehetően); Magyarország (feltehetően)
Anyag:	bőr
Technika:	aranyozott; festett; préselt
Méretek:	magasság: 67,5 cm szélesség: 224 cm

A bőrből készült antependium (oltárelő) az egyházi felszerelések közül szokatlan anyagával tűnik ki. A díszítést fehér alapon széles aranyozott, plasztikus indák, levelek, továbbá festett virágok és gyümölcsök alkotják. Középen félköríves lezárású, arany mezőben a felhőkön trónoló Madonna látható jobbában rózsafüzérrel, bal térdén áll az aranyos ruhába öltözött gyermek Jézus világgömbbel és virágcsokorral.

A bőrkárpit készítése keleti eredetű, fő előállítási helye Észak-Afrikában, Ghadames városában volt. A mók már a 11. században elterjesztették Hispániában, ahol a cordobai kalifátus, főként Cordoba látta el Európát aranyozott, ezüstözött bőrökkel. A 17. században Spanyolország mellett elsősorban Flandria fejlődött fontos központtá. A textilekhez hasonló mintájú, drága bőrkárpitok főként a főúri otthonok falait, bútorait borították. Tartósságának köszönhetően az egyházi felszerelések anyagaként is megjelent a festett, aranyozott bőr.

A készítés technikája a korabeli céhszabályzatokból, receptkönyvek leírásaiból jól ismert. A gondosan kikészített bőrt aranyozták, domborították, poncolták és festették. A kívánt mérethez több bőrdarabot illesztettek össze, az itt bemutatott antependiumot is három darabból varrták össze.

Magyarországon a bőrkárpitokon kívül különösen sok bőr miseruha található világi és egyházi gyűjteményekben, az Iparművészeti Múzeum például egy további antependiumot, kilenc miseruhát, három stólát és hét manipulust is őriz. Ezek minden bizonnyal magyarországi munkák, az itt bemutatott darab esetében azonban felmerült a lengyelországi készítés lehetősége is, mivel az antependiumot Galíciában vásárolta Max Blum bécsi régiségkereskedő az 1880-as évek elején, akitől 1885-ben az Iparművészeti Múzeum gyűjteményébe került.

Irodalom

- Szerk.: Horváth Hilda, Szilágyi András: *Remekművek az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből. (Kézirat).* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2010. - Nr. 68. (Nagy Györgyi)
- Szerk.: Miklós Pál: *Művészi bőrmunkák. Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményei.* Magyar Helikon, Budapest, 1979. - p. 116., 1. kép (Koroknay Éva)
- szerző: Petneki Áron: *Lengyel műkincsek magyar gyűjteményekben.* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1978. - Nr. 97.

